

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2019
Plénum

Nález:

spisová značka	PL. ÚS 8/2018
populárny názov	diskriminácia odmeňovania zamestnancov
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.02.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 4 ods. 3 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 28 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 4 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 36 zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 29 ods. 4 nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 366/2016 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme príl. 2 zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov § 28 ods. 1 Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach čl. 7 písm. a Európska sociálna charta [oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky o uzavretí Európskej sociálnej charty (revidovanej) č. 273/2009 Z. z.] čl. 4 ods. 1 nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 366/2016 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme príl. 1 nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 366/2016 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme príl. 3
analytická právna veta	Systém odmeňovania zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme podľa zákona č. 553/2003 Z. z. a systém odmeňovania podľa zákonník práce rešpektujú všeobecne platné princípy odmeňovania, a preto nemôže dôjsť z dôvodu rozdielnej právnej úpravy k diskriminácii či už jednej alebo druhej

	skupiny zamestnancov, ktorí pracujú na základe iných pracovných vzťahov a za iných zákonných (pracovných) podmienok.
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavnému súdu bol doručený návrh skupiny 32 poslancov na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a b) ústavy o súlade s</p> <p>- § 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z. odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 553/2003 Z. z.“) s čl. 36 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy, s čl. 28 listiny v spojení s čl. 4 ods. 3 a 4 listiny, s čl. 7 písm. a) Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ďalej len „pakt“) a s čl. 4 ods. 1 Európskej sociálnej charty (ďalej len „charta“),</p> <p>- § 29 ods. 4 zákona č. 553/2003 Z. z. v časti „§ 120“ s čl. 36 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy, s čl. 28 listiny v spojení s čl. 4 ods. 3 a 4 listiny, s čl. 7 písm. a) paktu a s čl. 4 ods. 1 charty a</p> <p>- príloh č. 1 až 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 366/2016 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme (ďalej len „nariadenie vlády č. 366/2016 Z. z.“), s čl. 36 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy, s čl. 28 listiny v spojení s čl. 4 ods. 3 a 4 listiny, s čl. 7 písm. a) paktu a s čl. 4 ods. 1 charty.</p> <p>Skupina poslancov namietala, že s verejnými zamestnancami, ktorých plat je stanovený na základe zákona č. 553/2003 Z. z. a nariadenia vlády č. 366/2016 Z. z. sa vo vzťahu k ich základnému právu na spravodlivú odmenu za prácu zaobchádza v porovnateľnej situácii menej výhodným spôsobom ako s inou skupinou osôb, ktorou sú zamestnanci s minimálnou mzdou a minimálnymi mzdovými nárokmi zabezpečenými Zákonníkom práce.</p>
z odôvodnenia	<p>K namietanému nesúladu § 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z. s čl. 36 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy, s čl. 28 listiny v spojení s čl. 4 ods. 3 a 4 listiny, s čl. 7 písm. a) paktu a s čl. 4 ods. 1 charty</p> <p>Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z. platného a účinného v čase doručenia návrhu skupiny poslancov ústavnému súdu a aj v čase rozhodovania ústavného súdu nariadenie vlády ustanoví zvýšené stupnice platových taríf a termín ich účinnosti v nadväznosti na kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa dohodnutú na príslušný kalendárny rok. Ak sa zvýšenie platových taríf nedohodne v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa, rozsah ich zvýšenia a termín účinnosti sa ustanoví v zákone o štátnom rozpočte [v danom prípade ide o zákon č. 370/2018 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2019 (ďalej len „zákon o štátnom rozpočte na rok 2019“)].</p> <p>Podľa nariadenia vlády č. 300/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2019, od 1. januára 2019 sa suma minimálnej mzdy na rok 2019 podľa § 1 ustanovuje na a) 520,00 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou, b) 2,989 eura za každú hodinu odpracovanú zamestnancom. Súčasne sa zrušilo nariadenie vlády č. 278/2017 Z. z., ktorým sa ustanovila suma minimálnej mzdy na rok 2018. Podľa čl. I prílohy č. 3 zákona č. 318/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa ustanovili základné stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme v rozpätí od 520 eur do 1 248 eur mesačne.</p> <p>Vláda podľa § 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 474/2008 Z. z. upravila nariadením vlády č. 388/2018 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf</p>

zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme (ďalej len „nariadenie vlády č. 388/2018 Z. z.“) s účinnosťou od 1. januára 2019 zvýšené hranice stupnice platových taríf zamestnancov na rok 2019 a 2020 takto:

Podľa § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 388/2018 Z. z. zamestnancovi pri výkone práce vo verejnom záujme odmeňovanému podľa platových taríf pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov patrí od 1. januára 2019 tarifný plat v sume platovej tarify podľa prílohy č. 1 (od 612,50 eur do 1 109 eur).

Podľa § 1 ods. 2 nariadenia vlády č. 388/2018 Z. z. zamestnancovi pri výkone práce vo verejnom záujme odmeňovanému podľa osobitnej stupnice platových taríf učiteľov vysokých škôl a výskumných a vývojových zamestnancov patrí od 1. januára 2019 tarifný plat v sume platovej tarify podľa prílohy č. 2 (od 675 eur do 1 541,50 eur).

Podľa § 2 ods. 1 nariadenia vlády č. 388/2018 Z. z. zamestnancovi pri výkone práce vo verejnom záujme odmeňovanému podľa základnej stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme patrí od 1. januára 2020 tarifný plat v sume platovej tarify podľa prílohy č. 3 (od 572 eur do 1 373 eur).

Podľa § 2 ods. 2 nariadenia vlády č. 388/2018 Z. z. zamestnancovi pri výkone práce vo verejnom záujme odmeňovanému podľa platových taríf pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov patrí od 1. januára 2020 tarifný plat v sume platovej tarify podľa prílohy č. 4 (od 674 eur do 1 220 eur).

Podľa § 2 ods. 3 nariadenia vlády č. 388/2018 Z. z. zamestnancovi pri výkone práce vo verejnom záujme odmeňovanému podľa osobitnej stupnice platových taríf učiteľov vysokých škôl a výskumných a vývojových zamestnancov patrí od 1. januára 2020 tarifný plat v sume platovej tarify podľa prílohy č. 5 (od 742,50 eur do 1 696 eur).

Vzhľadom na uvedené výška všetkých tarifných platov zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme je nad hranicou minimálnej mzdy. Na uvedené poukázala vo svojom stanovisku okrem iného aj vláda.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o minimálnej mzde ak mzda zamestnanca za vykonanú prácu nedosiahne v kalendárnom mesiaci sumu minimálnej mzdy, aj keď zamestnanec odpracoval plný pracovný čas v mesiaci ustanovený zamestnávateľom, zamestnávateľ poskytne zamestnancovi doplatok, ktorý predstavuje rozdiel medzi sumou minimálnej mzdy ustanovenou na príslušný kalendárny rok a dosiahnutou mzdou.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o štátnom rozpočte na rok 2019 sa platové tarify (§ 159 ods. 3 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov) v roku 2019 zvýšia o 10 % od 1. januára 2019, ak sa v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa [§ 2 ods. 3 písm. c) zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov] na rok 2019 nedohodne inak.

Podľa § 5 ods. 2 druhej vety zákona o štátnom rozpočte na rok 2019 sa základná stupnica platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme (§ 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z.) v roku 2019 zvýši o 0 % od 1. januára 2019, ak sa v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa [§ 2 ods. 3 písm. d) zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov] na rok 2019 nedohodne inak.

K „nulovému“ zvýšeniu platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme odôvodnila v osobitnej časti dôvodovej správy k § 5 návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2019 jeho predkladateľka – vláda uvádza, že

„V súlade s podpísaným Vyhlásením zástupcov sociálnych partnerov k dohode o kolektívnych zmluvách vyššieho stupňa v štátnej službe a vo verejnej službe na roky 2019 a 2020 sa na rok 2019 dohodla valorizácia plátov zamestnancov v štátnej službe a vo verejnej službe od 1. januára 2019 o 10 %. Valorizácia v dohodnutom rozsahu sa od 1. januára 2019 neuplatní pre zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, ktorí budú odmeňovaní podľa novej základnej stupnice platových taríf, s ktorou sa uvažuje v pripravovanej novele zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, s účinnosťou od 1. januára 2019. Preto sa zákonom o štátnom rozpočte od 1. januára 2019 navrhuje zvýšenie o 0 %“. Touto novou právnou úpravou je nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 388/2018 Z. z. z 12. decembra 2018, ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme.

Navrhovateľ označil § 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z. za blanketnú normu (t. j. právnú normu, ktorá odkazuje na inú právnú normu určenú všeobecne) na vydanie nariadenia vlády, ktorá ustanoví platové tarify zamestnancov pri výkone vo verejnom záujme. Podľa čl. 120 ods. 1 ústavy vláda môže na vykonanie zákona a v jeho medziach vydávať nariadenia, dokonca, na rozdiel od ministerstiev a iných orgánov štátnej správy, aj bez splnomocnenia [tieto môžu na základe zákonov a v ich medziach vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, len ak sú na to splnomocnené zákonom (čl. 13 ústavy)].

Ustanovenie § 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z. je splnomocnením na vydanie nariadenia vlády, ktoré má ustanoviť platové tarify zamestnancov pri výkone vo verejnom záujme, avšak len na vykonanie zákona a v jeho medziach, t. j. v medziach zákona č. 553/2003 Z. z.

Ústavný súd nezdiala preto návrh navrhovateľa, že v prípade § 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z. ide o blanketnú normu. Aj vydanie nariadenia vlády má svoje limity: - má ísť o zvýšenie stupnice platových taríf, - musí byť určený termín nadobudnutia ich účinnosti, - v prvom rade sa predpokladá zvýšenie platových taríf v nadväznosti na kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa dohodnutú na príslušný kalendárny rok, - ak sa zvýšenie platových taríf nedohodne v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa, rozsah zvýšenia platových taríf a termín účinnosti sa ustanoví v zákone o štátnom rozpočte na rok 2019.

Inou otázkou je posúdenie, či napadnutý § 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z. možno považovať za nesúladný s čl. 36 ústavy (navrhovateľ napáda síce celý čl. 36 ústavy, ale fakticky relevantným v danej veci je len čl. 36 písm. a) ústavy (čo napokon vyplýva aj zo samotného návrhu navrhovateľa) v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy Slovenskej republiky, s čl. 28 listiny v spojení s čl. 4 ods. 3 a 4 listiny s čl. 7 písm. a) paktu a s čl. 4 ods. 1 charty. Napadnutý čl. 36 ústavy, garantuje základné právo na odmenu za vykonanú prácu dostatočnú na umožnenie dôstojnej životnej úrovne, čl. 28 listiny garantuje základné právo na spravodlivú odmenu za prácu a na uspokojivé pracovné podmienky, čl. 7 písm. a) paktu, ktorý zaväzuje štáty garantovať právo každého človeka na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky, ktoré zabezpečujú najmä odmenu, ktorá sa poskytuje ako minimum všetkým pracovníkom a čl. 4 ods. 1 charty, ktorý zaväzuje zmluvné strany priznať pracovníkom právo na odmenu, ktorá zabezpečí im a ich rodinám dôstojnú životnú úroveň. Napadnutý § 28 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z. z. nespadá do rozsahu práv vo vyššie uvedenom zmysle, a teda nemôže dôjsť k nesúladu s nimi. Podobne nemôže dôjsť k nesúladu s čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy a s čl. 4 ods. 3 a 4 listiny, ktoré majú akcesorickú povahu a navrhovateľ ich viaže k čl. 36 ústavy resp. čl. 4 ods. 3 a 4 listiny (porovnateľný právny názor už ústavný súd vyslovil vo veci sp. zn. PL. ÚS 3/2012).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd tejto časti návrhu navrhovateľa nevyhovel.

K namietanému nesúladu § 29 ods. 4 zákona č. 553/2003 Z. z. s čl. 36 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy, s čl. 28 listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 4 ods. 3 a 4 listiny základných práv a slobôd, s čl. 7 písm. a) paktu a s čl. 4 ods. 1 charty

Podľa § 29 ods. 4 zákona č. 553/2003 Z. z. platného a účinného v čase doručenia návrhu skupiny poslancov ústavnému súdu a aj v čase rozhodovania ústavného súdu pri poskytovaní platu zamestnancom, na ktorých sa vzťahuje tento zákon, zamestnávateľ neuplatní ustanovenia § 43 ods. 1 písm. d), § 96 ods. 3 a 5, § 118 ods. 2 až 4, § 119 ods. 2, § 120 až 122, § 122a ods. 2 až 4, § 122b ods. 2 až 4, § 123 ods. 2 a 3, § 124, § 127 ods. 1 až 3, § 128, § 134 a § 135 Zákonníka práce.

Navrhovateľ pri odôvodnení tejto časti svojho návrhu argumentuje najmä tým, že „s verejnými zamestnancami, ktorých plat je stanovený na základe zákona č. 553/2003 Z. z. a nariadenia vlády č. 366/2016 Z. z., sa vo vzťahu k ich základnému právu na spravodlivú odmenu za prácu zaobchádza v porovnateľnej situácii menej výhodným spôsobom ako s inou skupinou osôb, ktorou sú zamestnanci s minimálnou mzdou a minimálnymi mzdovými nárokmi zabezpečenými Zákonníkom práce“, využívajúc najmä nariadenie vlády č. 366/2016 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme (ktoré bolo zrušené nariadením vlády Slovenskej republiky č. 359/2017 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme). Dospel k záveru, že „s verejnými zamestnancami, ktorých plat je stanovený na základe zákona č. 553/2003 Z. z. a nariadenia vlády č. 366/2016 Z. z., sa vo vzťahu k ich základnému právu na spravodlivú odmenu za prácu zaobchádza v porovnateľnej situácii menej výhodným spôsobom ako s inou skupinou osôb, ktorou sú zamestnanci s minimálnou mzdou a minimálnymi mzdovými nárokmi zabezpečenými Zákonníkom práce... K uvedenému dochádza na základe tzv. kvalifikovaného kritéria, ktorým je iné postavenie verejných zamestnancov. Iné postavenie je podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy zakázaným diskriminačným dôvodom, ako to vo svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti už Ústavný súd vyslovil v náleze III. US 64/00“.

Možno súhlasiť s právnym názorom vlády vyjadreným v jej stanovisku, že „... v otázke odmeňovania zamestnancov nie je problematika minimálnych mzdových nárokov jedinou odlišnosťou vyplývajúcou z porovnania Zákonníka práce a zákona č. 553/2003 Z. z. Práve naopak, je možné identifikovať aj ďalšie rozdiely pri právnej úprave takých inštitútov ako napríklad odchodné, odstupné, výpovedná doba, skúšobná doba. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že nie vo všetkých prípadoch je úprava Zákonníka práce výhodnejšia, ale niekedy je pre zamestnanca výhodnejší postup práve podľa zákona č. 553/2003 Z. z. Ak by uvedené inštitúty boli rovnaké, existencia zákona č. 553/2003 Z. z. by bola zbytočná a pri odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme by sa mohlo vychádzať zo Zákonníka práce.“.

Podľa názoru ústavného súdu ide o dva režimy úpravy odmeňovania zamestnancov. Pokiaľ obidva systémy odmeňovania rešpektujú všeobecne platné princípy odmeňovania, nemôže dôjsť z dôvodu rozdielnej právnej úpravy k diskriminácii či už jednej alebo druhej skupiny zamestnancov, ktorí pracujú na základe iných pracovných vzťahov a za iných zákonných (pracovných) podmienok. Aktuálna platová úprava zamestnancov vykonávajúcich prácu vo verejnom záujme podľa zákona č. 553/2003 Z. z. vrátane napadnutého § 29 ods. 4 aj spolu s nariadením vlády č. 388/2018 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme nevykazuje preto znaky diskriminácie a rovnako ani ďalší nesúlad s označenými článkami ústavy listiny, paktu a charty. V nadväznosti na uvedené ústavný súd ani tejto časti návrhu skupiny poslancov nevyhovel.

Ústavný súd rozhodol:

	Návrhu skupiny 32 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nevyhovuje.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	práca, pracovný pomer-nároky diskriminácia-zákaz mzda, plat-minimálna

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.